

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Proces SANE, ZH-PLG en Modulaire Herziening Omgevingsbeleid Landbouw

Geachte Statenleden,

Via verschillende processen werkt de provincie aan het bereiken van doelen in het landelijk gebied. Dat doen we vanuit de verschillende rollen die we hebben (autoriteit, gebiedspartner en facilitator), in samenhang met elkaar. Met deze brief geven we een overzicht van wat u kunt verwachten in de periode tot en met het zomerreces van 2026. Het gaat daarbij om de volgende processen:

- Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE)
- De gebiedsprocessen van het ZH-PLG
- De Modulaire Herziening Omgevingsbeleid Landbouw

Per proces lichten we kort de belangrijkste mijlpalen toe. Daarnaast biedt deze brief u informatie over de financiering van deze processen, de mogelijke gevolgen van het nieuwe kabinetsbeleid op deze processen en de planning tot en met september 2026.

Naast deze drie processen loopt ook de Herziening Omgevingsbeleid 2025 nog. Deze herziening gaat de afrondende fase in. De definitieve teksten worden naar verwachting in maart in GS vastgesteld. Vervolgens volgt de behandeling van de definitieve teksten in de commissie in mei en in PS in juni. De herziening wordt dan in principe in augustus gepubliceerd. Voor de volledigheid hebben we dit proces toegevoegd aan de planning.

Drie samenhangende processen*Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie*

In SANE wordt gewerkt aan vier maatregelen sporen. Per spoor wordt er de komende periode het volgende voorzien:

1. Aanpak drukfactoren, in overgangszones waar nuttig en noodzakelijk

Het ecologisch onderzoek naar de aanpak van drukfactoren voor de dertien stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in Zuid-Holland is gepubliceerd. In Q3 wordt de publicatie van het gelijksoortige onderzoek voor de overige acht niet-stikstofgevoelige gebieden verwacht. Op basis van de onderzoeken worden mogelijke maatregelen verder uitgewerkt en geprioriteerd in drie sporen: (1) met de ZH-PLG- en Natura 2000-gebiedsprocessen, (2) via het omgevingsbeleid en (3) met medeoverheden samen. Over deze verdere uitwerking en prioritering van maatregelen verwachten we in juni een update te geven.

Vanuit dit maatregelspoor worden ook voorstellen gedaan voor de Modulaire Herziening Landbouw die meegaan in de startnotitie. Onder andere de stikstofzoning rondom het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck – waarbij het gebied eerst aan zet is over de invulling – gaat mee in de Modulaire Herziening. Bij de verdere uitwerking van de overige maatregelen wordt ook gekeken of meer maatregelen, bijvoorbeeld actiever exotenbeheer rondom Natura 2000-gebieden, kunnen worden meegenomen in de startnotitie van deze Modulaire Herziening. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan de Havenaanpak waarin voor vier Natura 2000-gebieden rondom de Rotterdamse Haven natuurherstelmaatregelen voorbereid worden.

2. Geborgde emissiereductie ammoniak melkveehouderij

De uitwerking van dit maatregelspoor landt primair in de Modulaire Herziening Landbouw. De uitwerking wordt onderdeel van de startnotitie. Daarnaast loopt de doorontwikkeling van de stoffenbalans, is de KPI-pilot gestart en loopt de kwantitatieve analyse van de landbouw door. We starten in de komende periode ook met verkenningen naar mogelijkheden om een reductie van ammoniakemissies te borgen voor andere landbouwsectoren, met name de akkerbouw.

3. Strategisch grondbeleid en natuurlijke stoppers

De eerste openstelling van de Subsidieregeling gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties Zuid-Holland (RPGB Zuid-Holland) loopt tot en met 1 april 2026. De tweede openstelling volgt naar verwachting in het tweede kwartaal. Daarnaast starten we in de komende maanden met een pilot om te komen tot een geschikte basis voor gebiedsgerichte uitvoeringsstrategieën. Het voornemen is om de die uitvoeringsstrategieën na de pilot uiteindelijk voor alle zestien ZH-PLG gebieden op te stellen. Daarnaast onderzoeken we de komende maanden aan de hand van een enquête welke interesse er onder agrariërs is in ondersteuning bij vrijwillige verplaatsing, waaronder de mogelijke ontwikkeling van een verplaatsingsregeling.

4. Aanpak industrie en mobiliteit NOx

Eind Q1 wordt een procesbrief voor de splitsing van NOx en NH3 in vergunningverlening gedeeld met u, conform toezegging LG/2T2025.040.

Gebiedsprocessen in het ZH-PLG

In december hebben de gebiedsprocessen hun gebiedsplannen opgeleverd. Eind Q1 wordt met het Tweede Peilmoment een analyse gegeven van de voortgang in en de opbrengst van de gebiedsprocessen. De analyse zal inzichten geven voor de afweging hoe verder gebiedsgericht en generiek te werken aan doelbereik. Zo zal de analyse bijvoorbeeld ook input leveren voor de Modulaire Herziening Landbouw. In september 2026 ligt een Statenvoorstel over de vervolgaanpak voor.

De gebiedsplannen bevatten veel waardevolle projectvoorstellen. De integrale afweging aan welke projectvoorstellen beschikbare middelen kunnen worden toegekend, volgt in het najaar met de begroting van 2027. Gezien de urgentie van de opgaven en de behoefte om het draagvlak en de energie in de gebiedsprocessen te behouden, wordt aanvullend met de Voorjaarsnota 2026 een voorstel gedaan voor de financiering van snel te starten 'low-regret' projecten op de korte termijn.

Modulaire Herziening Omgevingsbeleid Landbouw

In de Modulaire Herziening landbouw wordt een visie op ontwikkeling van de landbouw richting 2050 opgenomen in het Omgevingsbeleid. Naar verwachting leidt dit tot aanpassingen in de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening. Naast de beleidsopgave voor toekomstbestendige landbouw kunnen ook onderdelen uit de Voedselvisie en bovengenoemde elementen uit SANE en het ZH-PLG worden meegenomen in deze Herziening. De Herziening start voor de zomer van dit jaar met een startnotitie en zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2027 leiden tot een ontwerp. Daarna volgt ter inzagelegging en definitieve besluitvorming.

Financiering

De gebiedsprocessen in het ZH-PLG en een aantal van de SANE-maatregelspreken vergen aanvullende besluitvorming over de inzet van middelen. Voor de financiering in de komende maanden is het voorstel om hier de Strategische Reserve Landelijk Gebied voor aan te wenden. Dit is een van de onderdelen van de provinciale Investeringsagenda 2026-2030 en bevat € 40 mln. aan middelen. Een eerste voorstel wordt gelijktijdig met het 2de peilmoment gedeeld. Besluitvorming door Provinciale Staten vindt plaats bij behandeling van de Voorjaarsnota 2026.

Gevolgen nieuw kabinetsbeleid

Na de Tweede Kamerverkiezingen van 29 oktober 2025 is er inmiddels een nieuw kabinet aangetreden. Het coalitieakkoord laat een verschuiving zien op belangrijke thema's in het landelijk gebied. U bent eerder geïnformeerd met een analyse van het coalitieakkoord.¹ Zo wordt er bijvoorbeeld 20 miljard vrijgemaakt voor de transitie in het landelijk gebied en worden er diverse nieuwe en al eerder ingezette maatregelen op Rijksniveau voorgesteld. Een van deze maatregelen is dat het Rijk de reeds ingezette, gebiedsgerichte stikstofaanpak in de Rotterdamse haven doorzet. Tegelijkertijd laat het coalitieakkoord ook nog veel zaken open die in de komende maanden en jaren verder vormkrijgen. Daarnaast kan de coalitie niet rekenen op een meerderheid in beide Kamers. Hierdoor zal de coalitie steeds naar meerderheden moeten zoeken op diverse onderwerpen. Dat betekent dat de plannen die zijn gepresenteerd in het coalitieakkoord mogelijk nog worden aangepast om voldoende steun in beide Kamers te krijgen. Het coalitieakkoord kan onder druk van oppositiepartijen nog van richting veranderen.

De conclusie voor nu is dat we doorgaan met onze ingezette processen. Uiteraard sturen we bij waar dat nodig is als gevolg van de Rijksplannen. Daarover informeren we u zodra dat aan de orde is. Tegelijkertijd hebben we ook een goede uitgangspositie opgebouwd om samen met het Rijk verder vorm te geven aan SANE. We hebben onze processen de afgelopen jaren doorgezet en gaan graag met het Rijk in gesprek over de lessen die we hebben geleerd en wat we van het Rijk nodig hebben om de transitie in het landelijk gebied te versnellen. Hieronder staat de planning weergegeven.

¹ PZH-2026-886384722

Planning

Onderstaande tabel geeft inzicht in de planning tot en met september 2026.

Proces	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep
Herziening Omgevingsbeleid 2025	Vaststelling definitief in GS		Behandeling definitief in commissie	Vaststelling definitief in PS		Publicatie	
SANE	Procesbrief voor de splitsing van NOx en NH3 in PS	PS informeren over voortgang op moties en toezeggingen	Onderdelen drukfactoren en geborgde emissiereductie ammoniak melkveehouderij in startnotitie Modulaire Herziening Omgevingsbeleid Landbouw				
Gebiedsprocessen ZH-PLG	Vaststelling Tweede Peilmoment in GS, inclusief statenvoorstel			VJN26 in Cie LG Financiering low-regret-projecten uit Investeringsagenda	VJN in PS incl. statenvoorstel low-regret-projecten financieren uit Investeringsagenda Voorstel programmering overige projecten in GS GS-besluit Vervolgaanpak		Behandeling vervolgaanpak in commissie PS-besluit vervolgaanpak
Modulaire Herziening Omgevingsbeleid Landbouw	Werksessie Commissie LG		Vaststelling startnotitie in GS				Bespreking startnotitie in Cie LG Vaststelling startnotitie in PS

We hopen u hiermee duidelijkheid te kunnen bieden van wat u in de komende maanden kunt verwachten.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff